

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

(назва інституту/факультету)

Кафедра **ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ, МЕНЕДЖМЕНТУ І АДМІНІСТРУВАННЯ**

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

”МІКРОЕКОНОМІКА”

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

ОБОВ’ЯЗКОВА

(вказати: обов’язкова)

Освітньо-професійна програма **”Міжнародні економічні відносини”**

(назва програми)

Спеціальність **292 -- Міжнародні економічні відносини**

(вказати: код, назва)

Галузь знань **29 -- Міжнародні відносини**

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти **перший (бакалаврський)**

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий))

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання **українська**

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробник: **кандидат економічних наук, доцент**

Сторощук Богдан Дмитрович

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) <http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-menedzhmentu-ekonomichnoyi-teo/kolektiv-kafedry/storoshuk-bogdan-dmytrovych>
<https://www.facebook.com/storbd>

Контактний тел. **+380-67-235-28-75 (Viber, WhatsApp, Telegram)**
+380-50-155-01-42 (Telegram)

E-mail: b.stor@chnu.edu.ua, storbd@gmail.com

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=442>

Консультації
Очні консультації: вівторок 11:00-13:00
Онлайн-консультації: п’ятниця 16:00-18:00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни “Мікроекономіка” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 292 – Міжнародні економічні відносини галузі знань 29 – Міжнародні відносини

Навчальна дисципліна призначена для з’ясування закономірностей функціонування окремих економічних суб’єктів (мікросистем: споживачів, фірм, галузей, державних інститутів та ін.) у процесі використання обмежених ресурсів для задоволення безмежних потреб шляхом виробництва, купівлі-продажу і споживання економічних благ.

2. Мета навчальної дисципліни:

Метою вивчення навчальної дисципліни “Мікроекономіка” є ознайомлення студентів з основними поняттями сучасної економічної теорії, базовими мікроекономічними моделями, за допомогою яких аналізуються результати прийняття мікроекономічними суб’єктами економічних рішень, умовами рівноваги на різноманітних типах ринків, проблемами загальної рівноваги та добробуту.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни “Мікроекономіка” є

- поглиблення теоретичних знань з економічної теорії;
- визначення та розуміння мікроекономічних явищ та понять;
- опанування методів мікроекономічного моделювання та аналізу;
- використання результатів мікроекономічного аналізу для розробки та прийняття економічних рішень, зокрема, управлінських.

3. Пререквізити. „Економічна теорія”. Математичною основою курсу є дисципліна „Вища математика”.

4. Результати навчання

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні компетентності (СК)

- СК 4. Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.
- СК 6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

Програмні результати навчання (ПРН)

- ПРН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв’язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
- ПРН 12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.
- ПРН 13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.
- ПРН 14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.
- ПРН 24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон’юнктури світових ринків.
- ПРН 25. Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <u>МІКРОЕКОНОМІКА</u>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	Вид підсумкового контролю
Денна	I	II	4,0	120	2	30	30	0	0	60	0	іспит

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Змістовий модуль 1. Основи формування та взаємодії попиту і пропозиції														
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	6	2	2	-	-	2	6							
Тема 2. Корисність економічного блага. Економічний вибір.	8	2	2	-	-	4	8							
Тема 3. Аналіз поведінки споживача	7	2	2	-	-	3	7							
Тема 4. Попит та пропозиція	8	2	2	-	-	4	8							
Тема 5. Теорія еластичності	8	2	2	-	-	4	8							
Тема 6. Теорія граничних продуктів та мікроекономічна модель фірми	8	2	2	-	-	4	8							
Тема 7. Витрати виробництва	8	2	2	-	-	4	8							
Разом за ЗМ1	53	14	14	-	-	25	53							
Змістовий модуль 2. Ринки благ і ресурсів та проблеми їхньої ефективності														
Тема 8. Ринок досконалої конкуренції	8	2	2	-	-	4	8							
Тема 9. Монопольний ринок	8	2	2	-	-	4	8							
Тема 10. Ринок монополістичної конкуренції	8	2	2	-	-	4	8							
Тема 11. Олігопольна структура ринку	8	2	2	-	-	4	8							
Тема 12. Похідний попит	7	2	2	-	-	3	7							
Тема 13. Ринок праці	6	1	1	-	-	4	6							
Тема 14. Ринок капіталу	6	1	1	-	-	4	6							
Тема 15. Економічна ефективність та добробут	8	2	2	-	-	4	8							

Тема 16. Держава в мікроекономічній теорії: зовнішні ефекти та суспільні	8	2	2	–	–	4	8					
Разом за ЗМ 2	67	16	16	–	–	35	67					
Усього годин	120	30	30	–	–	60	120					

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота студентів складається з двох компонентів:

1. *Основний* – передбачає засвоєння навчальної програми відповідно до цілей навчання та змісту матеріалів у окремих темах і модулях у обсязі, який дасть можливість позитивного виконання таких видів робіт:

- теоретичні виступи із наведенням практичних прикладів на семінарсько-практичних заняттях;
- робота з тестами;
- тлумачення відповідей на завдання „правильно-неправильно”;
- розв’язування задач;
- написання модульних контрольних робіт;
- виконання завдань під час проходження підсумкового контролю у вигляді іспиту.

2. *Додатковий* – це творче завдання, яке виконується за результатами вивчення II модуля і являє собою мікроекономічне дослідження ринку певного конкретного блага або ресурсу. Дане дослідження здійснюється за такими напрямками:

- основні учасники (продавці та покупці на ринку);
- оцінка ринкових часток основних учасників і розрахунок показників концентрації ринку;
- описання основних властивостей продукту чи ресурсу, який виступає об’єктом купівлі-продажу на ринку;
- характеристика рівня розвитку основних форм нецінової конкуренції: торгових марок і торгових знаків, диференціації продукту, реклами;
- оцінка рівня та методів контролю за цінами;
- визначення можливих бар’єрів для виходу на ринок.

Виконання основного компонента обов’язкове для всіх студентів, оскільки воно є основою отримання тієї загальної кількості балів, яка відповідає позитивним оцінкам. Творче завдання з додаткового компонента оцінюється максимум у 15 балів і призначене для студентів, які бажають вивчати дисципліну в більшому обсязі, ніж це передбачено програмою.

6.1. Методи навчання

Під час навчальних занять використовуються традиційні та інтерактивні методи навчання:

- лекція-візуалізація;
- проблемна лекція;
- семінар-дискусія;

- семінар-діалог;
- виконання індивідуальних науково-дослідних завдань;
- робота з тестами;
- проектна діяльність з використанням мультимедіа;
- ділові ігри;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

6.2. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента.

Формою підсумкового контролю є іспит.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- відповіді студентів під час практичних занять;
- модульні контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- реферати;
- есе;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

- Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 1 бал за кожен день порушення дедлайну).
- Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).
- Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.
- Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

- при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу;
- використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;
- при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладання матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; правильність проведення розрахунків відповідно до норм чинного податкового законодавства; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- акуратність оформлення письмової роботи.
- Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

– Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Передбачається також можливість зарахування оцінок, отриманих в процесі проходження тренінгів за відповідною тематикою і з урахуванням кількості передбачених і пройдених кредитогодин.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота																	Підсумковий тест (іспит)	Сума	
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	МКР	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	МКР	40	100
3	3	3	3	3	3	3	9	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
50-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Рекомендована література

Основна література:

1. *Базилевич В., Лук'янов В., Писаренко Н., Квіцинська Н.* Мікроекономіка: Опорний конспект лекцій. К.: Четверта хвиля, 1998. 248 с.
2. *Економічна теорія: Курс лекцій / За ред. Комарницького І.Ф.* Чернівці: Рута, 2006. Теми 4 і 13. 280с.
3. *Економічна теорія: навч. посіб. для студ. неекон. спец. вищ. навч. закл. / За ред. З.І.Галушки.* Вид. 3-тє, доповн. Теми 4,13. Чернівці: ДрукАрт, 2012. 350с.

4. *Кириленко В.І.* Мікроекономіка: Навч. посібник для студентів економ. спец. вузів. К.: Таксон, 1998. 334 с.
5. *Косік А.Ф., Гронтковська К.Е.* Мікроекономіка: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 416 с.
6. Мікроекономіка і макроекономіка: Підруч. для студентів екон. спец. закл. освіти: у 2-х ч. / *С.Будаговська, О.Кілієвич, І.Луніна та ін.; За заг. ред. С.Будаговської.* К.: Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. 517 с.
7. *Сторошук Б.Д.* Формальна мікроекономіка: навчальний посібник. Чернівці: Друк Арт, 2018. 192с.
8. *Сторошук Б. Д.* Класичні передумови моделювання ринкового механізму ціноутворення. Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці. Матеріали VIII Міжнародної науково-методичної конференції. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. С.152-155. URL: <https://emm.cv.ua/viii-mizhnarodna-naukovo-metodichna-konferentsiya-matematichni-metodi-modeli-ta-informatsijni-tehnologiyi-v-ekonomitsi>
9. *Сторошук Б. Д.* Формування бізнес-поведінки. Розділ 1 в кн. Підприємництво та організація власного бізнесу: навч.посібник. За ред Р.І.Грешка. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім.Ю.Федьковича, 2022. С.10-33.
10. *Галушка З.І., Поченчук Г.М., Бойда С.В., Заволічна Т.Р., Сторошук Б.Д., Кузьмук І.Я.* Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро- та макроекономіки. За ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 368с. ISBN 978-966-423-720-5 <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4469>

Додаткова література:

1. *Андреюк Н.В.* Мікроекономіка: Навч. посібник. К.: Кондор, 2004. 176 с.
2. *Гронтковська К.Е., Косік А.Ф.* Мікроекономіка. Практикум: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 404 с.
3. *Задоя А.О.* Мікроекономіка: Курс лекцій та вправи: Навч. посіб. 4-те вид., стер. К.: Т-во «Знання», КОО, 2005. 211 с.
4. *Краснікова Л.І., Лук'яненко І.Г.* Практикум з мікроекономіки: Тести, проблем. ситуації, вправи: Навч. посіб. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. 317 с.
5. *Кулішов В.В.* Мікроекономіка: Основи теорії і практикум: Навчальний посібник. 2-ге вид., стер. Львів: «Магнолія плюс», 2006. 331 с.
6. *Фандель Гюнтер.* Теория производства и издержек / Пер. с нем. под руководством и науч. ред. М.Г.Грешака. К.: Таксон, 1998. 528с.
7. *Ястремський О.І., Грищенко О.Г.* Основи мікроекономіки /Підручник. К.: Товариство «Знання», КОО, 1998. 714 с.

6. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://minfin.kmu.gov.ua>
3. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. URL: <http://www.minregion.gov.ua/>
4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua/>
5. Офіс реформ Кабінету Міністрів України. Офіційний веб-портал. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/uryad-ta-organi-vladi/ofis-reform-kabinetu-ministriv-ukrainu>